

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

מנהל אגף היערכות לשעת חירום

תרגיל התגוננות ארצי במוסדות החינוך

"ירי טילים בשעת ההפסקה"

ז' אדר, תש"ף

03 במרץ 2020

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

10 באוקטובר 2019
י"א תשרי תש"ף
מס' סימוכין: 2000-1023-2019-0021048

לכבוד

לוח תפוצה

הנדון: תרגיל התגוננות ארצי במוסדות החינוך לשנה"ל תש"ף - מסמך הנחיות

1. כללי

- א. תרגיל התגוננות הארצי בכל מוסדות החינוך וגני הילדים בארץ, יערך בתאריך 03 מרץ 2020, ז' באדר תש"ף, יום שלישי, בין השעות 10:05 עד 12:30.
- ב. **התרחיש לתרגיל** - ירי טילים ברחבי הארץ בזמן הלימודים, בשעת ההפסקה.
- ג. מועד התרגיל פורסם בחוזר מנכ"ל ב 2 לאפריל 2019
תרגיל התגוננות ארצי במוסדות החינוך בשנת הלימודים התש"ף
- ד. אין לתכנן ביום התרגיל כל טיול או פעילות חוץ בית ספרית למעט פעילות של שבוע גדני"ע, מסע ישראלי ומסע על חומותיך - **באחריות מינהל חברה ונוער לוודא זאת**.
- ה. אישור שחרור השתתפות מהתרגיל – יישקל ברמת המחוז/ע"י הח"מ במידה וזה נוגע למס' מחוזות במקביל.
- ו. בתי ספר שישוחררו מהתרגיל, ישלימו את התרגיל בעיתוי וע"פ הנחיות כפי שייקבעו ע"י המחוז.
- ז. **אזעקה בתרגיל:**
 - 1) ע"פ תכנית פיקוד העורף, **כנראה ולא תתקיים** אזעקה ארצית בתרגיל (הנושא יעודכן בהמשך).
 - 2) האות והסימן לתחילת התרגיל יתבצע ע"י הכרזה של מנהל המוסד החינוכי.

2. מטרות התרגיל

- א. שיפור מוכנות מערכת החינוך לתרחיש ירי טילים פתע.
- ב. לימוד הטמעת ההנחיות להתגוננות ע"פ מפת ההתגוננות החדשה
 - ✓ התרעה לפי יישובים - שם היישוב בו נמצא הגן הוא גם שם אזור ההתרעה שלו (עיר, מועצה מקומית, מושב, קיבוץ), למעט 10 רשויות גדולות שבהן נעשה פיצול התרעה פנים רשותי: **ירושלים, באר שבע, תל אביב, חיפה, אשדוד, חדרה, ראשון לציון, נתניה, רמת גן והרצליה**.
 - בערים הללו נדרש לבדוק במפת ההתגוננות ע"י הקלדת **שם העיר** ושם **הרחוב ומס' הבית** וכך תקבלו את שם אזור ההתרעה של הגן.
 - ✓ הטמעת ההנחיה - **משך האזעקה = פרק זמן ההגעה למרחב המוגן**.
 - ✓ הטמעת ההנחיה – **התנהגות בזמן התראה "מידי" בקווי העימות צפון ודרום** (יושם על כך דגש בתרגיל).
- ג. **מיסוד תהליכי מיפוי וסקר מיגון מוסדות החינוך ברשויות המקומיות** (קב"טי מוס"ח ובמכלולי חינוך).

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

- ד. **הידוק שיתוף הפעולה** בין גורמי משרד החינוך, פקע"ר, מ"י, כב"ה, מד"א והרשויות מקומיות.
- ה. **קידום השת"פ עם הרשות לכיבוי והצלה ישראל** בהכנת מערכת ה חינוך לאירועי שריפה.

3. תרגולים נוספים

בשבוע בו יערך תרגיל התגוננות הארצי, בין התאריכים ה'- ט' באדר תשע"ח, **01-05 במרץ 2020**, יתקיימו תרגולים נוספים:

- א. **תרגול למידה מרחוק במחוזות** – פירוט באתר **למידה בחירום – תרגיל**, בו מעודכן לו"ז והנהלים.
- ב. **תרגול צוות/מטה לחירום בית ספרי (צל"ח)**.

- 1) שילוב ותרגול הצל"ח ביום התרגיל **03 מרץ 2020 הינה חובה**.
- 2) עיתוי - לפני תרגיל ההתגוננות או מיד לאחריו (פירוט בלו"ז התרגיל).
- 3) לקראת התרגיל יפורסמו הנחיות של אגף שפ"י והסימולציה לצל"ח אשר תשים דגש לאתגרים של "השילוב וההכלה"/תלמידים עם צרכים מיוחדים.

ג. הפעלת בני נוער כמתנדבים בעת חירום

- 1) תרגול "הפעלת בני נוער מתנדבים" בכל רשות מקומית **בהובלת מנהל יחידת הנוער הרשותית** בתכנים הקשורים למעורבות חברתית/התנדבות ולסיוע לקהילה בשעת חירום.
 - 2) לקראת התרגיל יפורסמו הנחיות של מינהל חברה ונוער לגאנט ההכנות ושיטת התרגול.
- ד. **תרגילי פינוי מחוץ למוסד החינוכי בעת שריפה מחוזי משולב עם כב"ה ומשטרת ישראל**
- 1) משרד החינוך והרשות לכיבוי והצלה קיבלו החלטה השנה להשתמש בפלטפורמת התרגיל בכדי לקדם את שיתוף הפעולה להכנת מערכת החינוך לאירועי שריפה במוסד החינוכי.
 - 2) בכוונתנו, שבכל מחוז יתקיים תרגיל פינוי מחוץ למוסד **באחד** ממוסדות החינוך, מיד בתום תרגיל ירי הטילים, תוך שילוב כלל המגיבים הראשונים במרחב/הרשות הרלוונטית.
 - 3) מסמך הנחיות, תחומי אחריות וגאנט לתרגילים הללו יופץ בנפרד (הנושא בשלב עמ"ט).

ה. תרגילי קליטת אוכלוסייה –

- 1) משרד החינוך ומשרד הפנים יקיימו שת"פ לקידום היערכות לקליטת אוכלוסייה/"מלון אורחים" ע"ב פלטפורמת התרגיל מיד עם סיום התרגיל (1200), **ללא פגיעה במטרות ובלו"ז תרגיל התגוננות**.
 - 2) קיום תרגילי קליטת אוכלוסייה יכול להתאפשר במס' בתי ספר בכל מחוז, **באחריות כוללת של משרד הפנים מול הרשות המקומית לרבות היבטי הבטיחות**.
 - 3) התרגיל לא יחרוג ממסגרת שעות הלימודים.
 - 4) מנהל תחום פס"ח מחוז משרד הפנים, נדרש להוציא בקשה מסודרת לאישור קב"ט מחוז משרד החינוך.
- באחריות מנהל אגף פס"ח ארצי**

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

4. לוח התרגיל

- א. 08:15 - 09:45 - תרגיל סימולציה לצל"ח או מיד לאחר התרגיל בשעה 12:30 – 14:00.
- ב. 10:05 - אזעקה ארצית/הכרזת מנהל המוסד החינוכי כאות וסימן לתחילת התרגיל - בזמן ההפסקה.
- ” תרגיל תרגיל, יש להיכנס למרחב המוגן, תרגיל ” מס' פעמים.
- ג. 10:05 - 10:15 - כניסה למרחב המוגן.
- ד. 10:15 - 10:30 - ביצוע בדיקת נוכחות במרחבים המוגנים ודיווח למנהל.
- ה. 10:30 - 11:30 - ביצוע שהייה ממושכת ופעילות ”הפגה פדגוגית” במרחב המוגן.**
- ו. 11:30 - 12:00 - סיום התרגיל, חזרה לכיתות, וסיכום ברמה הכיתתית.
- ז. 12:00 - 12:30 - סיכום תרגיל ברמת בית הספר.
- ** גני ילדים ומסגרות חינוך מיוחד - יבצעו תרגול והפגה עד השעה 11:00.
- ** תרגול תלמידי הפנימיות בשעות הערב, ע"פ הנחיות אגף הביטחון במינהל ההתיישבות.
- ** שהייה ממושכת ושעת הפגה בתרגיל מוס"ח נועדה לתרגיל בעיקר את צוותי ההוראה, כיצד מתמודדים עם הילדים במקלטים / מרחבים ממוגנים לאורך זמן, ולכן הוקצתה לכך כשעה תמימה, במיוחד לאור התרחישים הצפויים לנו - ירי טילים בהיקף נרחב ולאורך זמן (היכן שקיימת מערכת אוורור וסינון, מומלץ להפעילה על ידי אחד מסגלי ההוראה שעבר הדרכה - פירוט בנספח ד').

5. הפעולות להטמעת ההנחיות והיערכות לתרגיל

- א. קיום כנסי קב"טי מוס"ח מחוזיים והפצת הנחיות וחומר מקצועי לתרגיל.
- ב. ביצוע תרגילי הדגמה ברשויות ופרסום הנחיות על ידי קב"טי מוס"ח ברשויות המקומיות - פעילות חובה.
- ג. ”שילוב והכלה”/תלמידים עם צרכים מיוחדים - קיום השתלמויות מקצועיות מחוזיות בנושא מענה ומשמעויות במציאות של השילוב וההכלה/תלמידים עם צרכים מיוחדים - מומלץ לשלב זאת באחד מתרגילי ההדגמה הרשותיים/השתלמות מפקחים המחוזית בנושא החירום.
- ד. ביצוע כנסי מנהלות גן לקראת התרגיל בכפוף להנחיות שפורסמו [באיגרת לפתיחת שנה"ל](#).
- ה. הכנה מנטאלית ונפשית של התלמידים וילדי הגן לתרגיל.
- (1) יש לפעול בהתאם להנחיות היועצת הבית ספרית/המפקחות על הגנים.
- (2) לשוחח על התרגיל, כדי שיבינו ויפנימו את חשיבות היערכות בשגרה למצבי חירום.
- (3) חשוב להסביר שמדובר בתרגיל ולא במצב חירום הכרוך בסכנה.
- (4) לזהות ולאתר את הילדים הרגישים במיוחד.
- ו. ילדי שילוב והכלה – לבחון מענה מותאם ומונגש לתלמידים עם מוגבלות הלומדים במוסד החינוכי.
- ז. הדרכה ותרגול מכין בשלבים ובאופן מדורג בין הכיתות וסגל ההוראה על ידי רכזי הביטחון הבית ספריים בסיוע קב"טי מוס"ח.
- ח. סיוע בהדרכת מאלש"ח ובפתרונות לתוכנית ”הכי מוגן שיש” ע"י מהנדסי פקע"ר לפי צורך ודרישת הרשויות ומנהלי בתי הספר.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

- ט. **מיפוי המרחבים המוגנים** בכל מוס"ח ברמת הרשות המקומית / קב"ט מוס"ח ומכלול חינוך רשותי.
- י. לימוד ויישום **נוהל פינוי מוסד חינוכי במצב חירום - משרד החינוך**
- יא. **שימוש דו תכליתי במקלט** - הטמעת ההנחיות והכללים (נספח ג').
- יב. **מערכת סינון ואוורור** - לימוד והפעלת המערכת כאמצעי המאפשר שהייה ארוכה במרחב המוגן (נספח ד')
"מערכת אוורור וסינון אוויר המותקנת במרחב המוגן מיועדת לאספקת אוויר לנשימה ובו בזמן נותנת מענה מענה גם מפני חדירת הדף. בכך מאפשרת שהייה ממושכת במרחב המוגן בחירום (מסנן האב"כ מיועד למענה לאירועים בלתי קונבנציונאליים בלבד)."

6. גאנט הכנות לתרגיל

א. פעולות ההכנה ברמת המחוז

(1) גאנט ההכנות המחוזי יכול את הפעולות הבאות:

א) **כנס הכנה מחוזי** אשר מטרתו ❖ מתן הנחיות והוראות לקראת התרגיל -
עיתוי ❖ **נובמבר-ינואר 2019**

ב) כל מחוז מתבקש לשלב בכנס הרצאה של נציג מחוז פקע"ר **בנושא מיפוי/סקר מיגון מוס"ח (לכך פורסמו הנחיות בנפרד בתיאום עם מח' מיגון ומח' אוכלוסייה)**.

(2) תרגיל משולב מחוזי

א) **מטרת התרגיל המשולב** ❖ העמקת השילוביות בין המחוז, הרשות המקומית והמוסד החינוכי לבין גורמי הביטחון וההצלה / מגיבים ראשוניים (פקע"ר, משטרה, מד"א, כב"ה), והעלאת המודעות הציבורית להיערכות מערכת החינוך לחירום.

עיתוי ❖ **במועד התרגיל הארצי, 03 מרץ 2020**

ב) התרגיל המשולב באחריותו ובניהולו של קב"ט מחוז משרד החינוך בסיוע מחוז פקע"ר וכלל גורמי השת"פ והרשות המקומית.

ג) דגשים לתרגיל המשולב:

(1) השתתפות מלאה של כוחות החירום בגאנט ההכנות – 2 מפגשים משותפים של כל ארגוני החירום + סיור בטיחות + חזרה גנרלית.

(2) חשיבות לנציגים קבועים לכל אורך ההכנות וביום התרגיל.

(3) מינוי קצין בטיחות וכתבת תיק בטיחות (כל גורם האחראי לתחנה/אקט הרלוונטי אליו).

(4) הקצאת צוות וכלים לטובת התרגיל - כבאית, אמבולנסים, ניידת משטרה, כח חילוץ וכו

(5) תיאום מלא מול קב"ט הרשות וקב"ט המחוז באשר לאופן ההשתתפות: הרשות המקומית, הנהלת המחוז, אורחים, מפקדי וחיילי מחוז פקע"ר, נציגי כב"ה, מ"י, מד"א ועוד ע"פ החלטת המחוז.

ד) **מתכונת עקרונית לתרגיל** ❖ הצגה פעילה ותערוכה לפני ובסיום התרגיל - בהנחיה של מחוז פקע"ר.

ה) **כשבוע לפני התרגיל** ❖ הדרכת תלמידי ביה"ס המתורגל בהתאם לתרחיש - על ידי מחוז פקע"ר.

ו) **תיק ביקור לאח"מים לתרגיל משולב מחוזי** ❖ יש להכין תיק ביקור הכולל בתוכו:

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

(1) נתונים כלליים על המחוז והרשות המארחים.

(2) נתוני (ת"ז) בית הספר.

(3) מתווה, לוי"ז ובעלי תפקידים בתרגיל.

(4) גאנט ההכנות לתרגיל ועיקרי השת"פ עם גורמי הביטחון (פקע"ר, מ"י, מד"א וכב"ה).

ז) תוכנית התרגילים משולבים המחוזיים - יש להעביר לח"מ עד ליום 15 דצמבר 2019.

ח) שת"פ עם מד"א וכב"ה

(1) אמבולנס בתרגיל - כל רשות מקומית, המבצעת תרגיל משולב, רשאית להזמין

אמבולנס למשך שעתיים, כשהמימון באופן מלא יינתן על ידי המחוז במסגרת תקנה 04, ולא מעבר ל- 1,000 ₪ לתרגיל.

(2) רכב כיבוי לתרגיל - כל רשות מקומית, המבצעת תרגיל משולב, רשאית להזמין רכב כיבוי למשך

שעתיים, כשהמימון באופן מלא יינתן על ידי המחוז במסגרת תקנה 04, ולא מעבר ל- 3,000 ₪ בתרגיל.

ב. פעולות ההכנה ברמת הרשות / קב"ט המוס"ח

1) תרגיל הדגמה רשותי/השתלמות מקצועית

א) בכל רשות מקומית יבוצע תרגיל הדגמה לפני מועד התרגיל הארצי על פי החלטת הקב"ט המחוזי.

ב) מטרת תרגיל ההדגמה - "יישור קו, סגירת קצוות" ופערים מקצועיים לקראת התרגיל ברמת הרשות המקומית (רצוי לחלק חומר כתוב לכל משתתף).

ג) תרגיל ההדגמה הרשותי הינו חובה ולמעשה מהווה את שלב ההכנה הכי חשוב לקראת התרגיל.

ד) עיתוי ← מפתיחת שנה"ל הרלוונטית ועד מועד התרגיל.

ה) משתתפים:

(1) מנהלי בתי ספר, רכזי הביטחון וקב"טי מוס"ח רשותיים בדגש על בעלי תפקידים חדשים.

(2) רכזי הביטחון וקב"טי מוס"ח מרשויות קטנות/שכנות.

(3) גורמי הביטחון וההצלה באותה רשות ומחוז פיקוד העורף.

ו) תרגילי ההדגמה יהיו זהים לתרחיש התרגיל הארצי.

ז) לכל תרגיל יש למנות אחראי בטיחות מסגל בית הספר או קב"ט מוס"ח רשותי.

ח) עדכון ושיתוף מנהל אגף / מחלקת החינוך בכל תהליך ההכנות ורתימתו למאמץ ההכנות בדגש על גיוס מתנדבים ועובדי רשות לבקרה.

2) דגשים להיערכות ופעולות הכנה ברמת בתי הספר

א) בניית תוכנית מרחבים מוגנים/"הכי מוגן שיש" בית ספרית בהתאם לנספח ב'.

ב) תדרוך ורענון הנחיות ההתגוננות והתכנית הבית ספרית לסגל ההוראה במסגרת "חדר מורים".

ג) יש לבצע תרגול מדורג ובשלבם לקראת התרגיל הארצי, כל כיתה בנפרד, ולאחר מכן כל המוסד.

ד) תדרוך והכנה מנטאלית ונפשית לתלמידים כמפורט לעיל.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

- (ה) בדיקת היערכות ומוכנות בית הספר לחירום על ידי הנהלת בית הספר בשילוב הפיקוח הפדגוגי וקב"ט מוס"ח רשותי בדגש על הנושאים הבאים:
- (1) **עדכון תיק נתונים, שטח, ביטחון וחירום האחד (החדש) – יפורסם בסוף אוק' 2019.**
 - (2) בדיקת הימצאות ערכת "הפגה פדגוגית" לכל שכבת גיל.
 - (3) הימצאות רשימת שמות של כל כיתה במקלט המיועד לה.
 - (4) כשירות וניקיון המקלטים / מרחבים מוגנים כולל פתחי יציאות החירום.
 - (5) מצאי ותקינות ציוד החירום.
 - (6) לימוד **נוהל פינוי מוסד חינוכי במצב חירום - משרד החינוך**
 - (7) לימוד ההנחיות לשימוש במקלט דו תכליתי (נספח ג').
 - (8) לימוד ותרגול הפעלת מערכות סינון ואוורור (נספח ד').
 - (9) הכנת הצוותים לחירום כמפורט בנספח ב' (ע"ר, סדרנים, כיבוי, סורקים).
 - (10) הכנת הצל"ח ע"פ הנחיות שפ"י. **תדריך: הקמה ועדכון צוות לשעת חירום בבית הספר**

(3) דגשים להיערכות בגני הילדים

- (א) יש לקיים כנסי מנהלות גן רשותיים בכפוף להנחיות שפורסמו **באיגרת לפתיחת שנה"ל**
- (ב) פירוט הנחיות להיערכות ומבנה התרגיל בגני הילדים (ראה נספח א').
- (ג) תדרוך והכנה מנטאלית ונפשית לילדי הגן כמפורט בסעיף 5 ה'.
- (ד) כל מנהלת גן תבצע תרגיל מקדים לקראת התרגיל הארצי, מומלץ שקב"ט מוס"ח רשותי ישתתף בתרגיל המקדים.

(4) דגשים לסיוע לתלמידים עם צרכים מיוחדים במסגרת השילוב והיערכות מסגרות החנ"מ.

- (א) ללמוד את **נוהל 16 בחוזר מנכ"ל שעת חירום**, ולהיערך בהתאם בדגש על בניית צוותי החירום.
נוהל 16: הפעלת מוסדות החינוך המיוחד במצבי חירום
- (ב) ללמוד את ההנחיות של פיקוד העורף לבעלי צרכים מיוחדים.
<http://www.oref.org.il/11120-he/Pakar.aspx>
- (ג) ללמוד את הנחיות ההתגוננות **בפישוט לשוני** לבעלי צרכים מיוחדים.
מה אני צריך לעשות בזמן רעידת אדמה? - פישוט לשוני
- (ד) לנתח את האתגרים בבית הספר והשיקולים לתכנון "הכי מוגן שיש" - לשם כך, מומלץ לצפות בסרטון שמסביר מהם האתגרים במסגרת חינוך מיוחד הכי מוגן שיש ביה"ס חצב - ראשון לציון.
<https://www.youtube.com/watch?v=49mw3m-teoM&feature=youtu.be>
- (ה) מנהל ביה"ס יחד עם קב"ט מוס"ח הרשותי יכינו "תכנית מרחבים מוגנים" בהתאם לרמת המוגבלויות **והנגישות**.
- (ו) רצ"ב מסמך תכנון, ארגון ותרגול של המוסד לכניסה למקלט/למרחב המוגן.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

נספח לנוהל doc.16

- ז) הכנה מנטאלית ונפשית של התלמידים וילדי הגן עם צרכים מיוחדים לתרגיל – יש לפעול כמפורט בסעיף 5 ה' שלעיל וע"פ הנחיות היועצת הבית ספרית/הפיקוח המקצועי.
- ח) יש לבצע תרגיל מדורג ובשלבם לקראת התרגיל הארצי, כל כיתה בנפרד, ולאחר מכן כל המוסד.

ג. תרגול תלמידי הפנימיות בשעות הערב

- 1) כל פנימייה תתרגל ירי טילים בשעות הערב בהתאם למסמך הנחיות ייעודי של אגף הביטחון מינהל התיישבותי, שיופץ לקראת התרגיל.
- 2) חניכי וסגל הפנימיות יתרגלו כניסה למרחב המוגן בעת ירי טילים, כשהחניכים בזמנם החופשי מחוץ או בתוך מבנה המגורים.
- 3) יש לבצע תרגיל מדורג ובשלבם לקראת התרגיל הארצי, כל שכבה/מבנה מגורים בנפרד, ולאחר מכן כל הפנימייה.
- 4) יש לציין, כי תרגיל מוסיח בפנימיות בשעות הערב מורכב מאוד, בשל העובדה שהפנימייה/כפר מתנהלים ביישובים לכל דבר, ולכן נדרשת היערכות מתאימה של מטה החירום של הכפר/פנימייה.

7. הוראות בטיחות (פירוט והרחבה בנספח ה')

- א. יש לוודא שכל התלמידים והילדים יהיו בהפסקה/בחצרות/במגרשי המשחקים בשעה 10:05.
- ב. נא לתת דגש ומשנה תוקף לסוגיית הבטיחות:
- 1) על מנהל המוסד להקפיד בתרגיל על כניסה זהירה ובטוחה למקלטים ולמרחבים המוגנים.
- 2) באחריות המנהל למנות אחראי בטיחות בית ספרי לתרגיל.
- 3) יש להקפיד כי הכניסה למרחבים המוגנים תבצע במהירות אך לא בריצה.
- 4) יש להציב סגל הוראה בכל המקומות המסוכנים, כגון פתחים ודלתות, המהווים "צוואר בקבוק".
- 5) יש לפנות מנתיבי הכניסה למרחבים המוגנים/מקלטים ציוד או חפצים, העלולים להוות סיכון בטיחותי לתלמידים בעת התרגיל.
- 6) סגל ההוראה יימצא בכל שלבי התרגול ובצמוד לכיתות שלהם.
- 7) סריקות על ידי צוות סורקים יבוצעו בהליכה מסודרת ולא בריצה ובהתאם לנהלים.
- ג. נגישות לתלמידים עם צרכים מיוחדים - ניתוח נתיבי הנגישות למרחבים המוגנים בל יהוו מכשול ותקלה בזמן התרגיל.
- ד. מזג אוויר –
- 1) במידה ויהיה מזג אוויר סוער - יינתנו דגשים והנחיות ספציפיות מסי' ימים לקראת התרגיל ע"י הח"מ.
- 2) העקרונות והשיקולים מפורטים בנספח ה' בטיחות.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

8. בקרה בתרגיל

- א. ההכנות, ביצוע וסיכום הבקרה באחריות מחוז פקע"ר בתיאום ובשיתוף מחוז משרד החינוך הרלוונטי.
- ב. בתרגיל הנ"ל, תשולב בקרה גם באשכולות גנים ובמסגרות חנ"מ.
- ג. **שיטת הבקרה** – תבוצע באופן מקוון עם אפשרות לבצע עם דף בקרה קשיח.
- ד. תדריך לבקרה יבוצעו במסגרת כנסי קב"טי המוס"ח המחוזיים ע"י ק. אוכלוסייה מחוז פקע"ר.
- ה. **הכנות ודגשים לביצוע הבקרה**
- (1) הנחיות וגאנט הכנה ולו"ז תדריכים לבקרה יפורסמו ע"י פקע"ר.
- (2) השתתפות קב"טי מוס"ח ברשויות המקומיות בתדריכי הבקרה.
- (3) **ריכוז דפי הבקרה הקשיחים** – בשיתוף פעולה פקע"ר - קב"ט מוס"ח רשותי.
- (4) מוסדות שלא יעברו את **הציון 70** - יחויבו לבצע תרגול מלא נוסף בעיתוי ובמתכונת שתיקבע ע"י המחוז.
- ו. **הבקרה בתרגיל תתבצע באחריות פיקוד העורף, ותכלול את הגופים הבאים:**
- (1) מאלש"חיות של פיקוד העורף.
- (2) מורות חיילות ומורים חיילים.
- (3) סגל סדיר של פיקוד העורף.
- (4) מתנדבי משמר אזרחי, רב"שים/רבש"צים.
- (5) מפקחי משרד החינוך.
- (6) מתנדבים מרשות מקומית וארגונים שונים.

9. הנחיות נוספות ומסמכים משלימים יפורסמו בנפרד

- א. חומר הדרכה והסברה באופן **מקוון** (יופץ בווצאפ ובפורטלים השונים בהתאמה)
- ב. גאנט הכנות לתרגיל יופץ עד נובמבר 2019.
- ג. איגרת **להורים** (במס' שפות).
- ד. איגרת היערכות **לגני הילדים**.
- ה. הנחיות משרד החינוך כב"ה ומ"י לתרגילי השריפה/פינוי המחוזיים.
- ו. הנחיות משרד החינוך ופקע"ר **למיפוי המיגון במוסדות החינוך**.
- ז. **תיק נתונים, שטח, ביטחון וחירום האחוד (חדש)**.
- ח. דף בקרה והנחיות לבקרים (מטרת הבקרה, לו"ז ושאלון בקרה)
- ט. הנחיות וסימולציה לתרגול צל"ח (תוך דגש לתלמידי השילוב וההכלה/תלמידים עם צרכים מיוחדים).
- י. הבהרה ועדכון להנחיות התנהגות **"מידי"** בקווי העימות ע"י פקע"ר/ענף הסברה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

10. סיכום התרגיל

א. סיכום התרגיל יבוצע ברמות השונות כמפורט מטה:

- (1) **ברמת בית הספר - ביום התרגיל.**
 - (2) **ברמת הרשות המקומית - תוך שבועיים מסיום התרגיל.**
 - (3) **ברמת המחוז - פקע"ר ומשרד החינוך - במהלך חודש מרץ-אפריל 2020.**
- (א) להשתלב בסיכום המחוזי של פקע"ר, ולנתח ביחד את נתוני הבקרה ובתי ספר שלא עברו ציון 70.
- (ב) **ברמה הארצית - פקע"ר ומשרד החינוך - במהלך חודש מאי 2020.**

בכבוד רב,
שאלתיאל רם
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

נספחים

נספח א'	הנחיות להיערכות בגני הילדים
נספח ב'	הנחיות להיערכות בבתי הספר - סדר פעולות בעת ירי טילים בהפסקה ובכיתות, קרוואנים ודגשים להיערכות הבית ספרית (כולל צוותי החירום וציוד חירום)
נספח ג'	שימוש דו תכליתי במקלט המוסדי
נספח ד'	מערכת סינון ואוורור
נספח ה'	הוראות בטיחות לתרגיל
נספח ו'	לוח תפוצה

נספח - א'

היערכות ולו"ז תרגיל התגוננות ארצי בגני הילדים

1. קיומו של התרגיל הוא נקודת שיא בהיערכות הגנים למצבי החירום השונים.
2. התרגיל יבוצע במתווה של ירי רקטות וטילים בזמן שהילדים יימצאו בחצר הגן.
3. המפקחות על גני הילדים מתבקשות לוודא ביצוע כל ההנחיות המפורטות מטה, ולסייע למנהלות הגן בהכנות, ולהעביר תדריכים לגננות בנושאי הרגעה, הפגת מתחים, אופן ההסברה וביצוע ההפגה - יש לשלב זאת במסגרת כנסי הגננות המתבצעים יחד עם קב"טי מוס"ח הרשותיים.
4. **פעולות ההכנה בגני ילדים לקראת התרגיל ע"י מנהלת הגן**
 - א. להכיר את חוזר המנכ"ל - פרק החירום (עז/3(ב) מנובמבר 2016).
 - ב. ללמוד את הנחיות להתגוננות בירי טילים וזמני ההתרעה לפי יישובים באתר פקע"ר.

✓ שם היישוב בו נמצא הגן הוא גם שם אזור ההתרעה שלו (עיר, מועצה מקומית, מושב, קיבוץ), למעט 10 רשויות גדולות שבהן נעשה פיצול התרעה פנים רשותי: **ירושלים, באר שבע, תל אביב, חיפה, אשדוד, חדרה, ראשון לציון, נתניה, רמת גן והרצליה**.

✓ בערים הללו נדרש לבדוק במפה מעודכנת של אזורי ההתגוננות ע"י הקלדת **שם העיר ושם הרחוב ומס' הבית** וכך תקבלו את שם אזור ההתרעה של הגן.

 - ג. חשוב לדעת, כי משך האזעקה = פרק זמן ההגעה למרחב המוגן.
 - ד. להסביר לילדים את מהות התרגיל, ואופן ביצועו בשלבים לקראת התרגיל הארצי.

(א) חשוב שמנהלת הגן תתייחס לרגישותם של ילדים על פי היכרותה איתם, ותרגיע מבעוד מועד.

(ב) ההכנה תדגיש שזהו תרגיל, ומנהלת הגן תוודא שהילדים הבינו שלא מתרחש אירוע ושאיך כל סכנה.

ה. לבצע תרגיל מקדים לקראת התרגיל הארצי ❖ רצוי שקב"ט המוס"ח יהיה נוכח ויחנוך את מנהלת הגן.
5. **הכנת המרחב המוגן, ציוד החירום ועדכון הרשימות**
 - א. פינוי חדר הביטחון (מקלט, מרחב מוגן) מכל הציוד והחפצים הקיימים בתוכו.
 - ב. לימוד ותרגול הפעלת מערכת הסינון - הרחבה בנספח ד'.
 - (1) יש לבצע רענון ותרגול בסיוע קב"ט מוס"ח הפעלת מערכת אוורור וסינון (פירוט בנספח ד').
 - (2) לוודא שיש הוראות הפעלה ליד המערכת.
 - (3) במידה ויש פערי ידע ותקלות, יש לפנות אל החברה - הטלפון לשירות מופיע ליד מערכת.
 - (4) לוודא שיש מחיצה ע"פ תקנות הג"א - ראה נספח ד'.

ג. **יש לעדכן את תיק הנתונים בגן הכולל:**
 - (1) פרטי הגן.
 - (2) רשימת טלפונים של גורמי החירום ברשות.
 - (3) רשימת הילדים כולל מספרי טלפונים של ההורים.
 - (4) רשימת הורים מתנדבים מתגברים.
 - (5) **מיקום ודו"ח תקינות ציוד החירום** ❖ תיק עזרה ראשונה + כיבוי.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

6. לוח זמנים ומבנה התרגיל בגני הילדים

הכרזת מנהלת הגן כאות וסימן לתחילת התרגיל כאשר הילדים יהיו בחצר.	10:05
" תרגיל תרגיל , יש להיכנס למרחב המוגן , תרגיל "	
* כניסה למרחב "הכי מוגן שיש" / למרחב המוגן	10:05 - 10:15
ביצוע בדיקת נוכחות	10:20 - 10:30
ביצוע פעילות "הפגה" לילדים	10:20 - 11:00

* בגן הילדים, שאין בו מרחב מוגן / חדר ביטחון, יש לשבת על הרצפה, צמוד לקיר פנימי מתחת לקו גובה החלונות ולהתרחק מפתחים וחלונות.

7. דגשים לביצוע התרגיל

- א. יש לתרגל הכנסת הילדים מהר ככל האפשר **ובזהירות מרבית** אל תוך המרחב המוגן.
- ב. להיערך מבעוד מועד לפעילות הפגה במרחב המוגן (משחקים עם הילדים וכדומה).
- ג. אנו מבקשים את השתתפותן של כל המנהלות והסייעות **המחליפות** בביצוע התרגיל.
- ד. אנו ממליצים **לשלב הורים** בתרגילים.

נספח - ב'

היערכות ירי טילים בבית הספר (בהפסקה/בכיתות/ בקרוואנים)

סדר פעולות ירי טילים כשהתלמידים בהפסקה

- א. עם הישמע אזעקה במערכת הצפירה הארצית ו/או הכריזה הבית-ספרית ו/או על פי הנחייה של בעל תפקיד מסגל בית הספר - ככלל, כניסה למרחב המוגן שנקבע לכל תלמיד / סגל הוראה בבית הספר בתוך זמן ההתראה העומד לרשותו בהתאם למפת ההתגוננות.
 - ב. אם אין אפשרות להגיע בזמן ההתראה למרחב המוגן הקבוע של הכיתה - יש לבצע "הכי מוגן שיש" הקרוב והזמין ביותר על פי סדר העדיפויות הבא: מקלט, מרחב מוגן תקני, חדר מדרגות, שכיבה בפינה פנימית של החדר מתחת לקו הגובה של החלונות, שכיבה על הקרקע עם הפנים לרצפה, והגנה על הראש באמצעות הידיים.
 - ג. לאחר 10 דקות ו/או על פי הנחייה של מנהל/ת בית הספר יש לוודא שכל התלמידים וסגלי ההוראה יחזרו/ייכנסו למרחב המוגן הקבוע של הכיתה ע"פ התוכנית המקורית כדי שיימנע עומס במקום מסוים ועודף מקום במקום אחר, ולאפשר שליטה טובה יותר בתלמידים.
- שלב התארגנות במרחב המוגן ואיתור נעדרים וסיוע לנפגעים**
- ד. ארגון הכיתות בישיבה בתוך המקלט/המרחב המוגן ובדיקת נוכחות.
 - ה. נעילת הדלתות והחלונות במקלט/במרחב המוגן.
 - ו. בדיקת נוכחות של התלמידים ע"י המחנך בהתאם לתוכנית המיגון הכיתתית.
 - ז. דיווח המורים למנהל/ת ולרכזי שכבה ולרכז/ת הביטחון על תלמידים נעדרים.
 - ח. בחלוף הסכנה, שליחת צוותי החירום למקומותיהם בהתאם לצורך.
 - ט. ביצוע סריקות לאיתור תלמידים וסגלי הוראה בחצר, מגרשי המשחקים, חדרי שירותים או בכיתות ריקות והפנייתם למקלט / למרחב המוגן הכיתתי.
 - י. סיוע של צוות עזרה ראשונה.
 - יא. הפגה - חלוקת חומר להפעלת התלמידים בתוך המקלט / המרחב המוגן.
 - יב. דיווח לקב"ט הרשות המקומית על מצב התלמידים במוסד.
 - יג. מתן אות הרגעה מוסכם.
 - יד. חזרה בצורה מסודרת לכיתות.
 - טו. קבלת הנחיות להמשך קיום הלימודים.

רצ"ב העקרונות להכנת המוסד החינוכי לירי טילים בהפסקה

נספח ו' לנוהל 4 מתוך חוזר מנכ"ל שע"ח

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

סדר פעולות ירי טילים כשהתלמידים בכיתות

קודם כל, הכי חשוב לדעת - משך האזעקה = פרק זמן ההגעה למרחב המוגן.

- א. עם הישמע אזעקה במערכת הצפירה הארצית ו/או הכריזה הבית-ספרית ו/או על פי הנחייה של בעל תפקיד מסגל בית הספר - כניסה למרחב "הכי מוגן שיש", שנקבע בבית הספר בתוך זמן ההתראה העומד לרשותו באזור שבו הוא נמצא ובהתאם למפת ההתגוננות החדשה, על פי **סדר העדיפויות הזה**: מקלט, מרחב מוגן תקני, חדר מדרגות, שכיבה בפינה פנימית של החדר מתחת לקו הגובה של החלונות, שכיבה על הקרקע עם הפנים לרצפה, והגנה על הראש באמצעות הידיים.
- ב. הוצאת הכיתות על פי הסדר שנקבע למקלט / למרחב "הכי מוגן שיש".
- שלב התארגנות במרחב המוגן ואיתור נעדרים וסיוע לנפגעים**
- ג. ארגון הכיתות בישיבה בתוך המקלט / המרחב המוגן.
- ד. נעילת הדלתות והחלונות במקלט / במרחב המוגן.
- ה. בדיקת נוכחות לאיתור תלמידים נעדרים.
- ו. **בחלוף הסכנה**, שליחת צוותי החירום למקומותיהם בהתאם לצורך.
- ז. ביצוע סריקות לאיתור תלמידים וסגלי הוראה בחצר, מגרשי המשחקים, חדרי שירותים או בכיתות ריקות והפנייתם למקלט / למרחב המוגן הכיתתי.
- ח. סיוע של צוות עזרה ראשונה.
- ט. **הפגה** - חלוקת חומר להפעלת התלמידים בתוך המקלט / המרחב המוגן.
- י. דיווח לקב"ט הרשות המקומית על מצב התלמידים במוסד.
- יא. מתן אות הרגעה מוסכם.
- יב. חזרה בצורה מסודרת לכיתות.
- יג. קבלת הנחיות להמשך קיום הלימודים.

רצ"ב העקרונות להכנת המוסד החינוכי לירי טילים - הכי "מוגן שיש"

נספח ה' לנוהל 4 מתוך חוזר מנכ"ל שע"ח

נספח ה לנוהל 4
בשעת הלימודים.doc

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

הנחיות התגוננות למוס"ח במבנה קרוואנים בתרחיש ירי פתע

בעת הכרזת מצב חירום

- א. ככלל, מרגע הכרזת מצב חירום, יש להורות על הפסקת הלימודים בקרוואנים באופן מידי.
- ב. לאחר מכן, הרשות המקומית מתבקשת לקיים הערכת מצב מיוחדת עם גורמי פקע"ר הרלוונטיים לגבי המשך קיום הלימודים במוסדות הללו.

בעת ירי טילים פתע

במידה ויש התקפת פתע של ירי טילים באזור, יש לפעול על פי ההנחיות הבאות:

- ג. עם הישמע אזעקה במערכת הצפירה הארצית, להיכנס למרחב "הכי מוגן שיש", בהתאם לפרק זמן ההתראה העומד לרשותך באזור/יישוב בו אתה נמצא.
- ד. בעת שהייה בקרוואן - במידה וזמן ההתרעה אינו מאפשר לבצע "הכי מוגן שיש", יש לשכב במרכז הכיתה/הקרוואן, ולהגן על הראש באמצעות הידיים, ולהתרחק מפתחים ומחלונות.
- ה. בעת שהייה בחוץ - אם אין מבנה בקרבת מקום, או אם נמצאים בשטח פתוח, יש לשכב על הקרקע, ולהגן על הראש באמצעות הידיים.
- ו. לאחר 10 דקות ובאישור קב"ט המוס"ח, יש לפנות את הילדים למקום חלופי, למרחב מוגן העונה לדרישות "הכי מוגן שיש".
- ז. ביצוע סריקות לאיתור תלמידים בחדרי שירותים או בכיתות ריקות וכו'.
- ח. בדיקת נוכחות.
- ט. הוצאת הכיתות/הילדים על פי הסדר לאתר חלופי עם מיגון תקני או לביתם.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

דגשים להיערכות הבית ספרית

- א. בניית תכנית מרחבים מוגנים בית ספרית שתפורסם לכל סגל ההוראה כולל ממלאי מקום.
 ב. להלן סכימה/פורמט ודוגמא לשימוש רכזי הביטחון.

מס"ד	מרחב מוגן	שלט זיהוי מוסכם	קיבולת	כיתה (אם/ספח)	מחנך/מורה	אחראי מרחב מוגן
1	כיתת מדעים	110/אדום	100	א' 1	המורה רינה	המורה יעל
				א' 2	המורה צילה	
				כיתה בשיעור א"ג	מורה לא"ג	
2	מסדרון אומנות	200/צהוב	30	ד' 2	המורה צבי	המורה צבי
3	מדרגות	300/כחול	30	ה' 2	המורה אורה	המורה אורה
4	חדר מחשבים	400/ירוק	45	ג' 1	המורה שאול	המורה שאול
5	מקלט ורוד	500/תכלת	150	ב' 1	המורה יאיר	רכז/ת שכבה תמר
				ב' 2	המורה שירה	
				ב' 3	המורה אביטל	
				כיתה ו' הקבצה א' אנגלית	מורה לאנגלית	
				כיתה ו' הקבצה ב' מתמטיקה	מורה למתמטיקה	
			355			

ג. **ציוד במקלט / מרחב מוגן**

- (1) בכל מקלט / מרחב מוגן תקני מחויב להימצא **ציוד לחירום** כמפורט בחוזר מנכ"ל לשעת חירום שבתוקף.
נספח י: תקן ציוד למקלט / למרחב מוגן בגודל של עד 50 מ"ר ע"פ חוק ותקן הג"א.
- (2) **יש לוודא שבכל מקלט / מרחב מוגן תקני תמצאנה:**
- (א) רשימות שמיות של כל התלמידים המשובצים לאותו מקלט / מרחב מוגן.
 (ב) תכנית "הפגה פדגוגית" לכל כיתה המשובצת במקלט / במרחב המוגן.
 (ג) תכנית "הפגה פדגוגית"
- (1) בכל בית ספר ולכל כיתה יש להכין תכנית "הפגה פדגוגית" מותאמת לכל שכבת גיל.
 (2) יש למנות בכל בית ספר מורה, שיהיה אחראי לוודא שישנה תכנית "הפגה פדגוגית" לכל כיתה, ושהיא קיימת בארון במקלט.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

ד. מדבקות "נסרק"

מדבקות שעליהן כתוב "נסרק", תמצאנה בידי הסורקים/מורים בצמוד לאפודי הזיהוי - (גליל של 100 מדבקות לכל בית ספר (עברית/ערבית). ניתן לבקש מהח"מ.

ה. תקשורת בין מקלטים

מומלץ להתקין מערכת אינטרקום בין כל המקלטים (פריט בתקנה 04).

ו. רשימות שמיות למצב של ירי בהפסקה (בלי כל קשר לתרגיל בכיתות, צריכים ללמוד זאת במסגרת ההיערכות).

1) הימצאות רשימות שמיות במקומות הבאים:

- א) בידי מחנך הכיתה - יש להורות את מחנך הכיתה לקחת איתו את יומן הנוכחות בהפסקה.
- ב) בחדר המורים.
- ג) בארון בתוך המקלט/מרחב מוגן.

ז. מערכת כריזה

- 1) התקנת רמקול של מערכת הכריזה גם במקלטים.
- 2) התקנת מיקרופון במקלט בו משובץ/ת המנהל/ת.
- 3) התקנת מיקרופון אל-חוטי.
- 4) מגפון נייד בחדר המנהל/ת.
- 5) מגפון נייד לרכז הביטחון/מורה במרכז החצר.

ח. טרם לימודים / סוף לימודים

- 1) במצב זה התלמידים והסגל נמצאים במעבר בין הכיתה לשער היציאה לרבות מפרצי חנייה של בתי ספר אזוריים.
- 2) יש צורך לתרגל את כל התלמידים במצב זה, ולהבהיר להם שהם פועלים עצמאית בהתאם להנחיות הבסיסיות, כאילו הם נמצאים בהפסקה.

ט. מורים מקצועיים וממלאי מקום

- 1) יש לתרגל את כל המורים המקצועיים וממלאי מקום, ולשבץ אותם למקלטים בהתאם לתכנית הבית ספרית.

י. הפעלת צוותי חירום בית ספריים (ע"ר, כיבוי, סורקים וסדרנים)

- 1) תדרוך ותרגול צוותי החירום הבית ספריים על ידי רכז הביטחון.
- 2) **צוות עזרה ראשונה**
 - א) בראש הצוות יהיה מורה (מומלץ שיהיה בעל הכשרה של מגיש עזרה ראשונה) ותלמידים מהשכבה הגבוהה של אותו בית ספר.
 - ב) יבוצע תרגול הצוות לאופן נשיאת פצוע.
 - ג) יינתן הסבר לצוות על מיקום ציוד העזרה ראשונה, האלונקה ואפודי הזיהוי.
 - ד) מומלץ לשלב תלמידים המתנדבים במד"א.
 - ה) שלב זה יבוצע לאחר בדיקת נוכחות התלמידים, ולפני ביצוע פעילות ההפגה הפדגוגית במקלט.
- 2) **צוות כיבוי (הערה: התלמידים מהווים גורם מסייע מאחור ולא נדרש מהם לכבות את השריפה)**
 - א) בראש הצוות יהיה מורה (מומלץ שיהיה מי שקיבל הכשרה מאיש כיבוי) ותלמידים מכיתות ו' ביסודי
 - ב) מומלץ שצוות הכיבוי יקבל תדרוך כיצד לסייע בעת שריפה.
 - ג) תיאום יבוצע על ידי קב"ט מוס"ח רשותי מול תחנת כיבוי מקומית/אזורית.
 - ד) שלב זה יבוצע לאחר בדיקת נוכחות התלמידים, ולפני ביצוע הפעילות הפדגוגית במקלט.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

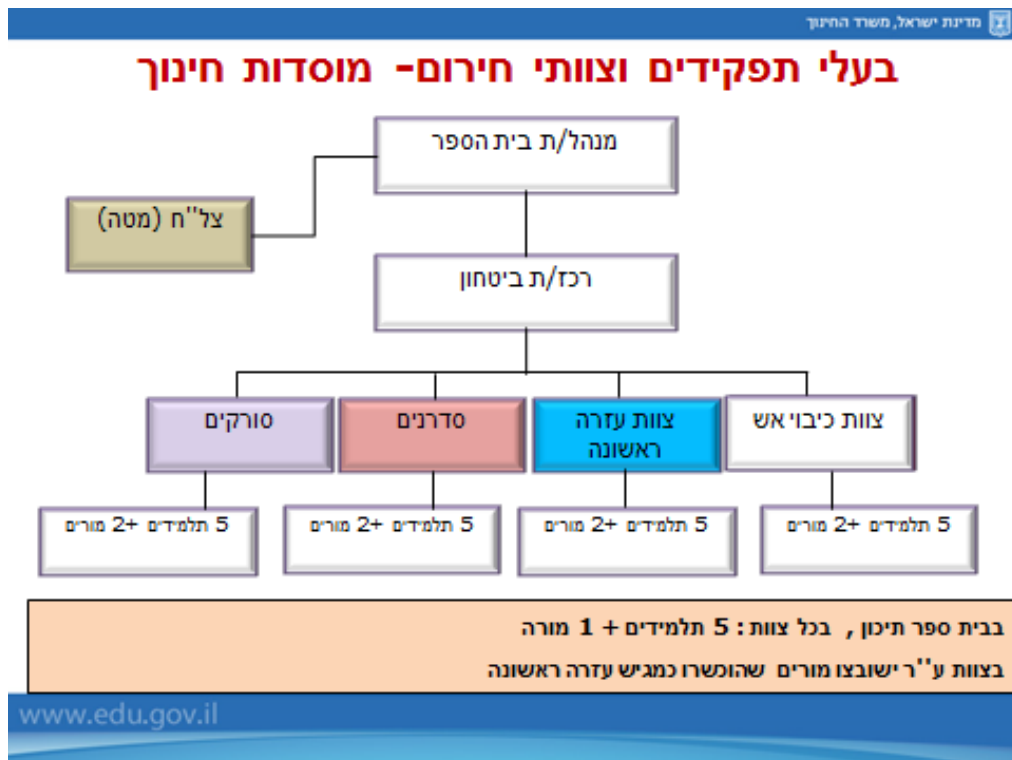
(3) צוות סורקים

- (א) בראש הצוות יהיה מורה, שירכז את דיווח התלמידים, והעברתו להנהלת בית הספר, ובצוות יהיו תלמידים מהשכבה הגבוהה של אותו בית ספר.
- (ב) באחריות רכז הביטחון לוודא הימצאות **מדבקות**, שעליהן כתוב **נסרק**, ושתמצאנה בצמוד לאפודי הזיהוי.
- (ג) באחריות רכז הביטחון לתדרך ולתרגל את אנשי הצוות בביצוע משימות הסריקה.
- (ד) מינוי תלמיד שימש כ"רץ" למנהל המוסד ולרכז הביטחון, ויסייע להם במילוי תפקידם.
- (ה) הצוות יתגבר את צוות הסדרנים לאחר שיסיים את תפקידו.

(4) צוות סדרנים

- (א) בראש הצוות יהיה מורה ותלמידים מהשכבה הגבוהה של אותו בית ספר.
- (ב) תדרוך ותרגול הצוות במשימות המיועדות לו.
- (ג) תרגול הצוות בהכוונת התלמידים למקלטים / מרחבים מוגנים ובכניסה למקלטים.
- (ד) מינוי תלמיד, שימש כ"רץ" למנהל המוסד ולרכז הביטחון, ויסייע להם במילוי תפקידם.
- (ה) הצוות יתוגבר בצוות הסורקים לאחר שיסיים את תפקידו.

(5) ארגון הצוותים ע"פ חוזר מנכ"ל שע"ח

נספח - ג'

שימוש דו-תכליתי במקלטים

1. משרד החינוך, בתיאום ובכפוף להנחיות פיקוד העורף, מתיר שימוש דו-תכליתי במקלטי המוסד החינוכי במטרה לאפשר שימוש בהם גם לצרכים פדגוגיים וחברתיים, ועל ידי כך לשפר את תחזוקת המקלט באופן שוטף.
2. יש לזכור כי התפקיד העיקרי של המקלט - הוא לספק הגנה, וכל שימוש אחר - הוא שימוש משני.
3. לפיכך, אין להביא לכך שפעילות כלשהי **תסתור** או **תפריע** למלא את ייעודו של המקלט.
4. קיימת הבנה כי בחלק ממוסדות החינוך, **המתפתחים/הצומחים**, הברירה היחידה לאפשר מענה לפעילות חינוכית נוספת **הוא המקלט**, אך יחד עם זאת צריך לקחת בחשבון **הנחות יסוד לשימוש במקלט דו-תכליתי**:
 - א. **חוק התגוננות אזרחית**: המקלט נבנה לפי חוק ההתגוננות האזרחית, ומיועד בראש ובראשונה למלא את צורכי הביטחון וההגנה. לכן, כל שימוש בו מותנה בהסכמת הגופים המופקדים על ההגנה האזרחית:
פיקוד העורף והרשות המקומית.
 - ב. **חוק הג"א מסמיך את הרשויות המקומיות** להעניק טופס אישור לשימוש דו-תכליתי במקלט (ראה טופס בהמשך).
 - ג. חל איסור שימוש במקלט / מרחב מוגן תקני **ככיתת אם** (אלא אם כן, התקבל אישור של הפיקוח הפדגוגי).
 - ד. חל איסור לעשות כל שינוי פנימי במקלט (מחיצות, חיפויים וכדומה).
 - ה. חל איסור מוחלט להשתמש במקלט כמחסן ציוד.
 - ו. חל איסור לאחסן במקלט חומרים דליקים, רעילים או נפיצים.
 - ז. חל איסור לפגוע במקלט או במרכיבי מיגון שבו (קירות, דלת, חלון וכדומה).
לצורך התאמתו לשימוש דו-תכליתי.
 - ח. **חל איסור להציב במקלט ריהוט, ציוד כבד וכדומה, שאין יכולת לפנותם אלא על ידי אנשי מקצועי וסבלים**:
 - (1) **ציוד וריהוט חריג בהיבטי משקל וגודל** - כדוגמת **פסנתר כנף, כספת וכו'.**
 - (2) **ארונות אחסון וגניזה.**
 - (3) **ספריות בהן מותקנות** כונניות ספרים במרכז המקלט.
 - (4) **חדר כושר** בו מותקנים מכשירים, שלא ניתנים לפירוק אלא על ידי חברה מקצועית.
 - (5) **מעבדה המחייבת** מיתקן שולחנות ותשתית, שאינה ניתנה לפירוק אלא על ידי חברה מקצועית.
5. לאילו מטרות מותר להשתמש במקלט כדו-תכליתי?
 - א. **הפעילות המתאימה לשימוש דו-תכליתי במקלט, לדוגמה**:
 - (1) **כיתת ספח עם ריהוט בסיסי** (שולחן וכיסא לתלמיד).
 - (2) **פעילות חוגים אחרי שעות הלימודים עם ציוד ואביזרים הניתנים לפינוי מהיר.**
 - (3) **פעילות תרבותית וחברתית של הרשות** (מועדון תנועות נוער, קשישים וכדומה).

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

4) בית כנסת / בית מדרש עם ריהוט קל.

5) משחקה לילדים וטניס שולחן.

6) ועוד...

6. מהם הכללים והתנאים להפעלת מקלט כמקלט דו-תכליתי?

א. השימושים יותנו באפשרות החזרת המקום למקלט בשעת חירום, ובהקפדה על שמירת תקינות המקלט.

ב. המקלט צריך להיות יבש תמיד, מאוורר כיאות, פטור מריחות ובעל ריהוט, הניתן לפינוי מהיר.

ג. הציוד **הקבוע והרהיטים** לא יתפסו יותר מ- **20% משטח המקלט**.

ד. **תכנית פינוי** - הציוד והריהוט יפנו **תוך 4 שעות** מהכרזת מצב הכן / היערכות לשע"ח על פי תכנית פינוי, שתיקבע מראש

על ידי מנהל המוסד והרשות המקומית.

ה. המקלט יצויד בציוד לחירום על פי תקנות הג"א וחוזר מנכ"ל שע"ח משרד החינוך, ויאוחסן במקום נעול ושומר.

ו. חובה להתקין תאורת חירום.

ז. אישור בתוקף של הרשות המקומית לשימוש דו-תכליתי במקלט אשר ימצא אצל רכז הביטחון הבית ספרי.

ח. **שימוש במרחב מוגן תקני**, המוגדר והמתוכנן בפרוגרמה מלכתחילה לשימוש דו-תכליתי בחדרי ספח או עבור שימוש אחר כדוגמת חדר מורים וכדומה.

7. פינוי הציוד והריהוט * כל מנהל מוסד חינוכי יתכן מראש את שיטת הפינוי לצורך קבלת האישור על פי הכללים הבאים:

א. **מי מפנה** * לקבוע אחראי לפינוי וצוות לפינוי (מבוגרים ותלמידים) בהתאם לכובד ומשקל הציוד.

ב. **לאן מפנים** * לקבוע מקום אליו יפונה הציוד.

8. דגשים למרחבים מוגנים בגני הילדים

א. בחלק מגני ילדים המרחב המוגן משמש **כמחסן**.

ב. נדרש לקחת בחשבון שמנהלת הגן וצוותה יצטרכו סיוע חיצוני לפינוי הגן, ולתת את הדעת לכך ברשות המקומית, ולהגדיר זאת מראש.

ג. מומלץ לרשויות **לתקצב מחסן חיצוני** על מנת לעמוד בהוראות, ולא להעמיד את הגנת בפני מבוכה ואי מילוי הוראות החוק.

****לתשומת לב הרשויות!!** ניתן להסתייע בתקנת סיוע 04 של אגף הביטחון / משרד החינוך.

9. אחזקת המקלטים - באחריות מלאה של הרשות המקומית ע"פ חוק הג"א - סעיף 10א. תקציב הג"א.

10. פיקוד העורף רשאי בטל או לצמצם רישיון כללי לגבי מקלט ספציפי, וכן לאסור השימוש במקלט.

11. רצ"ב פורמט / טופס אישור לשימוש דו תכליתי במקלט בכפוף לחוק הג"א.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

סמל
הרשות המקומית

אישור שימוש דו-תכליתי במקלט מוסדות חינוך

1. הריני מאשר/ת שימוש דו-תכליתי במקלט:

לשימוש דו תכליתי:

2. שם המוסד החינוכי:

3. סמל מוסד:

4. תוקף האישור על פי המוגדר בחוק ל- 3 שנים ובכפוף לתנאים והנחיות פקע"ר והרשות המקומית החל מהתאריך _____.

שם _____ תפקיד _____ רשות מקומית _____

(ע"פ תקנות הג"א יש לתלות טופס זה במקלט/מרחב מוגן תקני ולשמור עותק בתיק הביטחון המוסדי)

נספח - ד'

מערכות אזור וסינון

א. ייעוד המערכת

- בבניית מרחב מוגן בבית ספר חדש, או בתוספת בנייה, חובה על פי הנחיות פיקוד העורף להתקין מערכת סינון מרכזית.
לעומת זאת, במקלטים / במרחבי מיגון בבתי ספר קיימים, פיקוד העורף ממליץ להתקין מערכת **אזור** וסינון (מיגון קולקטיבי).
- מערכת אזור וסינון אוויר המותקנת במרחב המוגן מיועדת **לאספקת אוויר לנשימה** ובו בזמן נותנת מענה גם מפני חדירת הדף.
בכך מאפשרת **שהיה ממושכת** ובלתי מוגבלת בזמן במרחב המוגן בחירום. מסנן האב"כ מיועד למענה לאירועים בלתי קונבנציונאליים בלבד.
- הקמת מחיצות** - רצ"ב הנחיות ומפרט פקע"ר לבניית מחיצות מסביב למערכת לצורך שמירה על שלמותה, אופן ההתקנה של המערכות ושל המחיצות או של הארון יאפשרו גישה נוחה למערכות לצורך הפעלה תקינה ותחזוקה שוטפת של המערכות - התקנת המחיצות באחריות הרשות המקומית.

לתשומת ליבכם!

- מערכות אזור וסינון עיליות/בגובה (כמו מזגן עילי) – הדבר אינו מצריך מחיצות.

ב. הנחיות תפעול, בטיחות ואחזקה של המערכת

1) בדיקה תקופתית

- במקומות שמותקנת בהם מערכת אזור וסינון יש לוודא שקיים אחראי על אחזקת המערכת בשגרה על פי הוראות היצרן ואדם הממונה על הפעלת המערכת בשעת חירום.
- על אחראי האחזקה בבית הספר לבצע בדיקה תקופתית למערכת כל 3 חודשים על פי הוראות היצרן.
- לשירות ושאלות** יש לפנות לחברה המתקינה (תעשיות בית אל בע"מ / תעשיות שלבי בע"מ).
- על כל תקלה במערכת יש לדווח לקב"ט מוסדות החינוך הרשותי.
- הערה:** בחלק מן הרשויות המקומיות נקבע חוזה אחזקה סדור מול החברה, שנותן מענה שוטף.

2) הנחיות בטיחות

- יש להפעיל את המערכת אך ורק רק במצבי חירום, על פי ההוראות המקצועיות.
 - יש לוודא שהרשות המקומית הקימה מחיצה, כדי למנוע אפשרות גישה של ילדים למערכת
 - אסור להניח חפצים וציוד כלשהו על מערכת הסינון.
 - יש להשגיח על התלמידים, ולאסור עליהם לגעת במערכת.
- תרגול והפעלה - יש לבצע רענון ותרגול לפני התרגיל/בתרגיל בסיוע קב"ט מוס"ח והחברה המתקינה.

נספח - ה'

הוראות בטיחות

מפגעים בחצר המוסד החינוכי

- יש לסרוק **זמן קצר** לפני התרגיל את מרחב בית הספר ונתיבי הגישה למרחבים המוגנים, ולסלק ממנו את המפגעים הבטיחותיים.
- נגישות לתלמידים עם צרכים מיוחדים** - ניתוח נתיבי הנגישות למרחבים המוגנים לבל יהיו מכשול ותקלה.
- יש לקבוע תוכנית לפיזור המורים בחצר בית הספר - בנקודות תורפה בטיחותיות ובפתחים/מקומות העלולים להיות **"צוואר בקבוק"** בכדי למנוע צפיפות ודחיפות בקרב התלמידים בזמן הכניסה למרחבים המוגנים.

תירגול כיבוי שריפה על ידי צוות כיבוי אך ורק בתרגיל המשולב בליווי צמוד של לוחם אש

- תחום הבטיחות באש באחריות אנשי כב"ה.
- שטח התרגול של כיבוי שריפה על ידי שירותי הכבאות יהיה מחוץ לשטח בית הספר, או בנקודה מרוחקת בחצר מכל חומר דליק. שטח התרגול יתוחם כך שלא תתאפשר גישה לתלמידים וסקרנים.
- תרגול כיבוי שריפה על ידי צוות הכיבוי בבית הספר שהוכשרו לכך, יתקיים בחצר בית הספר הרחק מחומרים דליקים, ולאחר שהשטח הוכשר לכך.
- יש להקפיד להרחיק את מקום התירגול ממכלי דלק תת קרקעיים, על קרקעיים ומכלי גז.
- יש לנקש עשבים, ולתחם את שטח השריפה.
- לקראת תרגול כיבוי האש, יוכן מבעוד מועד ציוד כיבוי אש מספיק לגודל השריפה המתורגלת.
- בזמן תרגול כיבוי אש ימצא מורה אחראי בנקודת התרגיל, וישגיח על פעולות התלמידים.
- יש לסמן את מידת התקרבות התלמידים למקום האש בזמן ביצוע כיבוי השריפה (הסימון יעשה באחריות המורה האחראי, ובהתאם להנחיות שירותי הכיבוי).
- בכיבוי השריפה יש להתחשב בכיוון הרוח.

תרגול פינוי "פצועים"

- תלמידים שנקבעו כ"פצועים", יפנו על אלונקות, כשהם קשורים ברצועות תקניות לאלונקה, והנשיאה תיעשה על ידי תלמידים חזקים, המסוגלים לשאת את משקל האלונקה, והתלמיד ה"פצוע" שעליה.
- יש לתדרך ולתרגל את נשיאת האלונקה ע"י אותם תלמידים שיתרגלו בזמן התרגיל (אסור לשנות).
- בכל מהלך נשיאת האלונקה על ידי התלמידים, יתלווה מורה בצמוד לאלונקה להשגיח ולסייע לתלמידים לכשיידרש.
- נשיאת האלונקה תהיה כך שרגלי ה"פצוע" תהיינה לכיוון ההליכה.
- חל איסור מוחלט לשאת אלונקות במדרגות.
- בעת הפינוי על גבי האלונקות יש להקפיד על הליכה מסודרת ויציבה על מנת למנוע נפילת התלמיד מהאלונקה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

פינוי בסולם הידראולי

1. חל איסור מוחלט בשימוש סולם הידראולי ובכל סולם אחר בתרגיל לתלמידים וסגלי הוראה.

תרגיל משולב

1. בתרגילים המשולבים, הנערכים בשילוב עם פקע"ר, משטרת ישראל, מד"א, שירותי הכיבוי והרשות המקומית, יש להיערך לנושא מבחינה בטיחותית תחת הנחיות של מחוז פקע"ר.
2. לתרגיל ימונה ק. בטיחות מטעם פקע"ר, שירכז את כלל ההוראות והתדרוך מול כל הגורמים לרבות הממונה בטיחות מטעם מנהל בית הספר.
3. לפני כל תרגיל במוסדות חינוך יש לערוך פגישה בין כל הגורמים הנוגעים והמשתתפים בתרגיל, ובנוכחות יועץ הבטיחות של משרד החינוך.
4. הנהלת בית הספר תיידע את הורי התלמידים המשתתפים באופן מעשי בתרגיל המשולב על מהות התרגיל, אופן ביצועו והמשתתפים בו, ותקבל את הסכמתם בכתב.
5. **יש לוודא קבלת אישור ההורים בכתב ולתיק בתיק התרגיל.
6. לאחר גיבוש מהלך התרגיל והנחיות פעולה, יש לקבוע בעלי תפקידים בקרב התלמידים והמורים, ולבצע תירגול מוקדם בשלבים ומלא.
7. בתרגיל המוקדם יושם דגש על הפעולות של בעלי התפקידים בתרגיל המתוכנן.
8. בעלי תפקידים ותלמידים, שלא השתתפו בתירגול המוקדם, לא יורשו להשתתף בתרגיל עצמו.

מערכות אוורור וסינון

1. יש להפעיל את המערכת בתרגיל אך ורק ע"י מבוגר/סגל המורים בסיוע הקב"ט על פי ההוראות המקצועיות.
2. יש לוודא שהרשות המקומית הקימה מחיצה, כדי למנוע אפשרות גישה של ילדים למערכת.
3. יש להרחיק את הילדים בתרגול אל מאחורי המחיצה.
4. אסור להניח חפצים וציוד כלשהו על מערכת הסינון.

מזג אויר גשום וסוער בזמן התרגיל

1. במידה ויהיה מזג אויר סוער, אשר לא יאפשר יציאת הילדים להפסקה יש לתרגל כניסה למרחבים מוגנים בתוך מבנה בית הספר.
2. מרחבים מוגנים שנמצאים מחוץ למבנה בית הספר - באם ירידת הגשם אינה רצופה, ומאפשרת יציאת הילדים למרחב המוגן אל מחוץ למבנה בית הספר / גן הילדים, ניתן לדחות את מועד ביצוע התרגיל גם בחצי שעה עד להיווצרות חלון זמן לפחות 10 דקות ללא גשם.
3. לאחר כ- 10 דקות חזרה לכיתה/גן, וביצוע הפעלה של תכנית "הפגה פדגוגית".
4. בכל מקרה, יש להפעיל שיקול דעת, וההחלטות תיקבענה על ידי קב"ט מוס"ח רשותי בהתייעצות עם מנהל בית הספר, וכל מקרה ייבחן לגופו ברמת הרשות המקומית.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

לוח תפוצה

משרד החינוך

מנהלי תחום ביטחון, בטיחות ושעת חירום מחוזיים
ממוני בטיחות ושעת חירום מחוזיים
מטה אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

חה"כ רפי פרץ, שר החינוך
מר שמואל אבואב, המנהל הכללי
גברת גילה נגר, משנה למנהל הכללי
גברת שוש נחום, סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי
מר חגי גרוס, מנהל מינהל חברה ונוער
מר אריה מור, סמנכ"ל ומנהל אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מר עופר רימון, מנהל מינהל תקשוב וטכנולוגיות

מנהלי מחוזות

ד"ר אורנה שמחון
ד"ר סער הראל
גברת עמליה חיימוביץ
גברת חיה שיטאי
מר מאיר שמעוני
מר רם זהבי
גברת אילנה נולמן
גברת רות אלמליח
גברת אינה זלצמן
גברת עינב לוק
גברת רחל אברמזון
גברת אתי סאסי
גברת אורנה פז
גברת דסי בארי
מר אלי שיש
מר יעקב חיוני
מר דודו ביטס
גברת מיכל צדוקי
מר יובל מליחי
גברת מימי פלצי
גב' יוכי סימנטוב
מר קובי רפאלי
גב' רונית דבוש

מנהלת מחוז צפון
מנהל מחוז חיפה
מנהלת מחוז מרכז
מנהלת מחוז תל אביב
מנהל מחוז ירושלים
מנהל מחוז דרום
מנהלת המינהל לחינוך התיישבותי פנימייתי ועליית הנוער
מנהלת מחוז חרדי
סגנית מנהלת מינהל פדגוגי
מנהלת אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי (שפ"י)
מנהלת אגף א' חינוך מיוחד, המינהל הפדגוגי
מנהלת אגף א' חינוך יסודי
מנהלת אגף א' חינוך קדם יסודי
מנהלת אגף א' חינוך על יסודי
מנהל אגף של"ח וידיעת הארץ
מנהל תחום מורות חיילות
המפקח ארצי על הקייטנות ורפרנט לחירום במינהל חברה ונוער
מנהלת אגף בכיר דוברות, תקשורת והסברה
מנהל תחום מדיה ואינטרנט (גף בכיר דוברות, תקשורת והסברה)
מפקחת ארצית לחינוך מיוחד ורפרנטית לחירום
מנהלת היחידה למצבי משבר וחירום
מנהל חטיבת הטמעת טכנולוגיות במינהל תקשוב
מנהלת תחום למידה מרחוק בחירום במינהל תקשוב

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

רשות חירום לאומית (רח"ל)

מר **זאב צוק-רם**, ראש רח"ל
מר **שאול אהרון**, סגן בכיר לראש רח"ל
מר **אבי מישורים**, ראש חטיבת אדם וקהילה
מר **רפאל מזרחי**, ראש תחום תרגילים
תפוצת מנהלי מחוזות רח"ל

פיקוד העורף

אלוף **תמיר ידעי**, מפקד פיקוד העורף
תא"ל **איציק גיא**, רמ"ט פיקוד העורף
אלי"מ **טל רוזין**, רמ"ח אוכלוסייה
אלי"מ **דודו עבאדה**, רמ"ח מיגון
סא"ל **אברי ברנס**, רע"ן הנדסה ומיגון
סא"ל **שירן שמחי**, רע"ן הסברה ואוכלוסייה
סא"ל **אהרונ לוי**, רע"ן רשויות ומשרדי ממשלה
סא"ל **יפית פלג**, רע"ן מד"ה (מדעי ההתנהגות)
רס"ן **מירב קראוס**, רמ"ד הדרכת אוכלוסייה
רס"ן **מאיה**, רמ"ד משרדי ממשלה

תפוצת מפקדי מחוזות פקע"ר

הרשות לכיבוי והצלה לישראל

רב טפסר **דדי שמחי**, נציב כבאות והצלה לישראל
טפסר **ניסים טוויטו**, ראש אגף מבצעים
טפסר **חיים תמס**, ראש הגנה מאש
רשף **טל וולוביץ'**, רע"ן הסברה והדרכת אוכלוסייה

משטרת ישראל

נצי"מ **רפאל כהן**, רמ"ח חירום
רפ"ק **יניב אלכורת**, מ"מ רמ"ד מוס"ח
רפ"ק **ששון קרול**, רע"ן תרגילים במחלקת חירום

מד"א

תת מגן **גיא כספי**, מנהל מחלקת תרגילים וחומ"ס

מרכז השלטון המקומי

מר **חיים ביבס**, יו"ר מרכז השלטון המקומי וראש עיריית מודיעין-מכבים-רעות
מר **חובב צברי**, ראש מועצת קריית עקרון ויו"ר ועדת ביטחון
מר **שלמה דולברג**, מנכ"ל
מר **יוחאי וג'ימה**, ראש מינהל ביטחון וחירום
מר **אבי קמינסקי**, יו"ר איגוד מנהלי המחלקות לחינוך ברשויות המקומיות
גברת **מיכל מנקס**, ראש מינהל חינוך וחברה
גברת **הדר אליהו**, מינהל חינוך וחברה

קב"ט מועצות האזורית

משרד הרווחה

מר **אילן ברוש**, מנהל אגף חירום

משרד לבט"פ

מר **ישראל אבישר**, מנהל אגף בכיר לחירום
מר **חיים נודלמן**, סגן מנהל אגף בכיר לחירום
מר **שרון שטול**, מנהל תחום חירום ומבצעים

משרד הפנים

מר **אלי רגב**, ראש המינהל לשירותי חירום
מר **חזי רז**, מנהל אגף חירום וביטחון
מר **אלי מועלם**, מנהל אגף פינוי, סעד וחללים (פס"ח) - רשות פס"ח עליונה